

*Monika Marcinkowska**

SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW – WPLYW NA ZAWARTOŚĆ RAPORTÓW ROCZNYCH

W rozważaniach na temat celów funkcjonowania przedsiębiorstw najczęściej jednoznacznie podkreślana jest kwestia kreowania wartości (co – między innymi – wymaga generowania zysków). Otwiera to wszakże dyskusję na temat tego, kto winien być beneficjentem tego procesu. Bezspornie właściciele podmiotu należy uznać za podstawową grupę, której należy się wynagrodzenie na użyczenie kapitału na działalność przedsiębiorstwa; jednakże wysuwane są postulaty szerszego spojrzenia na grono osób, które winny być brane pod uwagę przy określaniu celów działalności podmiotów gospodarczych.

W teorii nauk o zarządzaniu funkcjonuje koncepcja tzw. grup interesów¹. Grupy owe to wszelkie osoby, podmioty i gremia, które w jakikolwiek sposób wpływają na działalność przedsiębiorstwa lub same znajdują się pod jego wpływem (przy czym na ogół mamy do czynienia ze wzajemnymi interakcjami). Podstawowe grupy interesów to: kapitałodawcy (właściciele, banki, pożyczkodawcy), pracownicy i związki zawodowe, klienci, dostawcy, kooperanci, agendy państwa. Opisując grupy interesów wpływające na przedsiębiorstwa, wyróżnić można podstawowych i drugorzędnych interesariuszy społecznych i pozaspółecznych² (tab. 1).

Postulat uwzględnienia w strategii przedsiębiorstwa potrzeb i oczekiwań różnorodnych grup interesów spowodował rozłam wśród teoretyków i praktyków zarządzania. Rodzi się bowiem pytanie: czy nadal kreowanie wartości dla akcjonariuszy winno być podstawowym celem funkcjonowania przedsiębiorstwa, czy też powinno ono spełnić potrzeby innych grup interesów? Jeżeli zaś mamy wybrać drugą opcję, to gdzie leży granica odpowiedzialności przedsiębiorstwa? Literatura przedmiotu i prasa fachowa, a także wypowiedzi

* Dr, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny UŁ.

¹ Angielski termin *stakeholders* bywa również tłumaczony jako „interesariusze”.

² D. Wheeler, M. Sillanpää, *The Stakeholder Corporation. A Blueprint for Maximizing Stakeholder Value*, Pitman Publishing, London 1997, s. 5.

przedstawiciele przedsiębiorstw zawierają skrajne stanowiska – oto przykłady³: „prowadzimy działalność wyłącznie po to, by poprawić wewnętrzną wartość akcji zwykłych przedsiębiorstwa”; „przedsiębiorstwo nie istnieje dla niesienia korzyści inwestorom i nie powinno też być prowadzone przy takim założeniu”.

Tabela 1

Grupy interesów

Grupy interesów	Spoleczne	Pozaspołeczne
Podstawowe	Społeczności lokalne, dostawcy i partnerzy handlowi, klienci, inwestorzy, pracownicy kierownictwo	Środowisko naturalne, inne gatunki, przyszłe pokolenia
Drugorzędne	Rząd i społeczeństwo, socjalne grupy nacisku i związki, media i komentatorzy, organizacje handlowe, konkurenci	Ekologiczne grupy nacisku, obrońcy praw zwierząt

Źródło: Opracowanie własne na podstawie D. Wheeler, M. Sillanpää, *The Stakeholder Corporation. A Blueprint for Maximizing Stakeholder Value*, Pitman Publishing, London 1997.

Spory dotyczące kwestii uwzględnienia grup interesów wynikają z podejścia do aspektu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa. Zwrócił na to uwagę I. Ansoff⁴, stwierdzając iż strategia przedsiębiorstwa jest wypadkową celów, odpowiedzialności i ograniczeń, będących kompromisem ustalonym pomiędzy poszczególnymi grupami interesów. Cele, które przekładają się na strategię zależne są od oczekiwań poszczególnych grup środowiskowych oraz od siły ich wpływów. Idea *stakeholders* związana jest z tradycją pojmowania biznesu jako integralnej części społeczeństwa, a nie jako odseparowanej instytucji o czysto ekonomicznym charakterze. W latach 80. XX w. koncepcja ta przyjęła się w teorii i praktyce zarządzania jako metoda brania pod uwagę wszystkich tych grup, które mogą wpływać na przedsiębiorstwa, i które same znajdują się pod jego wpływem⁵. Podkreśla się, że podstawową funkcją przedsiębiorstw jest umożliwianie jednostkom realizacji ich indywidualnych celów dzięki przewyciężaniu granic możliwości poszczególnych jednostek⁶.

³ Podają za: J. M. McTaggart, P. W. Kontes, M. C. Mankins, *The Value Imperative*, Free Press, New York 1994, s. 7.

⁴ H. I. Ansoff, *Corporate Strategy*, McGraw Hill, New York 1965.

⁵ R. E. Freeman, *Understanding Stakeholder Capitalism*, „Financial Times”, 19.07.1996.

⁶ J. A. F. Stoner, C. Wankel, *Kierowanie*, PWE, Warszawa 1992; s. 25.

W literaturze przedmiotu, a także praktyce życia gospodarczego, wypracowano kompromis między skrajnymi stanowiskami, stanowiący, iż przedsiębiorstwo winno uwzględnić i zrównoważyć interesy różnych czynników środowiskowych (*stakeholders*). Podkreśla się, że zarządzanie przedsiębiorstwem w celu generowania jego wartości (koncepcja tzw. VBM – *Value Based Management*) wymaga dostarczenia maksymalnego zwrotu dla inwestorów, przy zrównoważeniu interesów wszystkich innych istotnych stron⁷. Kreowanie wartości nie jest wszak grą o sumie zerowej: wzrost wartości dla właścicieli niekoniecznie musi oznaczać jej redukcję dla innych grup interesów.

Należy przyznać, że oczekiwania i interesy wielu grup nie są zbieżne – a częstokroć są nawet sprzeczne – z oczekiwaniami i interesami właścicieli przedsiębiorstwa. Pełna realizacja żądań innych poza właścicielami interesariuszy mogłaby doprowadzić do nieefektywnego gospodarowania przedsiębiorstwem, a nawet doprowadzić do jego bankructwa (na czym ucierpiałyby wszystkie zaangażowane strony). Z drugiej wszakże strony, prosta koncentracja na monolitycznym celu pomnażania zysków może spowodować radykalne pogorszenie sytuacji niektórych grup interesów (np. pracowników, klientów, dostawców itd.). W konsekwencji doprowadziłoby to do wycofania się niezadowolonych interesariuszy ze współpracy, skutkiem czego przedsiębiorstwo utraciłoby zdolność funkcjonowania na rynku. W obydwu zatem skrajnych przypadkach – tj. pełnej realizacji potrzeb bądź to wyłącznie właścicieli, bądź to wyłącznie pozostałych zainteresowanych stron – przedsiębiorstwo nie jest w stanie istnieć na rynku w długim terminie. Prowadzi to do oczywistej potrzeby wyważenia spełnianych potrzeb i oczekiwań wszystkich zainteresowanych stron. Celem nadrzędnym pozostaje zatem nadal generowanie wartości dla właścicieli, jednak należy uznać, że będzie to możliwe wyłącznie wówczas, gdy w wystarczającym stopniu spełnione zostaną potrzeby pozostałych grup interesów.

Zadaniem kierownictwa przedsiębiorstwa jest zatem wybór takiej strategii i takich środków jej realizacji, aby były one odpowiednie dla zoptymalizowania realizowanych potrzeb, co umożliwi maksymalizowanie wartości przedsiębiorstwa. Jest to zadanie niezwykle trudne, które wymaga w pierwszym rzędzie odpowiedniej identyfikacji wszystkich istotnych grup interesów oraz ich potrzeb, wyboru metod ich realizacji, a także odpowiedniego zarządzania relacjami z zainteresowanymi stronami.

Jednym z elementów procesu zarządzania relacjami z interesariuszami jest komunikacja z nimi, a jej podstawowym narzędziem jest przekazywanie informacji – m. in. w formie raportów rocznych przedsiębiorstwa⁸. Zawartość

⁷ Patrz np. J. Knight, *Value Based Management*, McGraw Hill 1998, s. 4.

⁸ Stąd też wykształcenie się odrębnego nurtu finansowego *public relations*; głównym jego celem jest dbałość o to, by zainteresowane strony były dobrze poinformowane o przedsiębiorstwie: jego celach i strategii ich realizacji oraz prowadzonych działaniach i ich efektach – por. np. F. N. Arfin, *Financial Public Relations: Lessons from the Corporate Leaders*, Financial Times Pitman Publishing, London 1994.

raportu rocznego jest częściowo zdefiniowana w prawie bilansowym (wymaga ono zaprezentowania sprawozdań finansowych oraz sprawozdania z działalności, obejmującego: informacje o zdarzeniach istotnie wpływających na działalność jednostki, przewidywanym jej rozwoju, opis czynników ryzyka w działalności podmiotu, ocenę aktualnej i przewidywanej sytuacji finansowej⁹); część owa nastawiona jest na spełnienie podstawowych potrzeb informacyjnych z zakresu finansowych aspektów działalności przedsiębiorstwa (a zatem jest przedmiotem zainteresowania w szczególności kapitałodawców, dostawców, odbiorców i konkurentów). Raport ten może być jednak poszerzany o szereg innych zagadnień, istotnych z punktu widzenia wielu interesariuszy (nie wyłączając już wymienionych grup). Owe dodatkowe informacje ujawniane przez przedsiębiorstwo bywają także zawarte w osobnej publikacji. Wiele instytucji regulujących rynki finansowe, organizacji zawodowych i innych grup, propaguje ideę dodatkowych, dobrowolnych ujawnień, jako czynnika umożliwiającego lepszą ocenę przedsiębiorstwa, a tym samym podejmowanie lepszych decyzji i stabilizację rynku. Wiele inicjatyw łączy postulat szerszych ujawnień z ideą zrównoważonego rozwoju, podkreślając konieczność zbilansowanego podejścia do kwestii ekonomicznych, ekologicznych i społecznych. Rozważając społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw, akcentuje się konieczność uwzględnienia jej w zestawie celów funkcjonowania podmiotów, a także zwiększenia zakresu sprawozdawczości o te właśnie aspekty.

Zwiększony nacisk na potrzebę spełniania społecznej odpowiedzialności redefiniuje zasady sprawozdawczości; w koncepcji tej raporty winny uwzględniać również elementy tzw. społecznej („etycznej”) i środowiskowej („ekologicznej”) rachunkowości. Uważa się, że przedsiębiorstwo, jako odpowiedzialny uczestnik społeczeństwa, uwzględnia kwestie zrównoważonego rozwoju w wiązce swych celów, a w raportach na temat swego funkcjonowania uwzględnia efekty działań we wszystkich trzech aspektach. Pełna dostępność takich wszechstronnych raportów na temat dokonań przedsiębiorstw wynika z postulatu zapewnienia obywatelom prawa do wiedzy na temat działalności podmiotów w jakikolwiek sposób na nich oddziałujących.

Omawiając sprawozdawczość przedsiębiorstw w koncepcji zrównoważonego rozwoju, akcentuje się potrzebę zapewnienia pełności raportu, warunkowanej trzema elementami¹⁰:

- przejrzystością przedsiębiorstwa, tj. ujawniania wszystkich informacji potrzebnych interesariuszom w ocenie działalności podmiotu,
- reagowaniem przedsiębiorstwa, tj. odpowiedzialnością organizacji za jej działania i zaniechania, włączając procesy podejmowania decyzji i efekty tych decyzji,

⁹ Porównaj: Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, DzU, nr 121, poz. 591, z późn. zm.

¹⁰ Institute of Social and Ethical AccountAbility, *AccountAbility 1000 (AA1000) Framework. Standards, Guidelines and Professional Qualification*; Exposure draft, 1999.

– zgodności z normami, tj. obowiązku spełnienia uzgodnionych standardów dotyczących zarówno polityki i praktyk stosowanych przez organizację, jak i sprawozdawczości nt. owej polityki i wyników działalności.

Przenosząc wymogi stawiane sprawozdawczości finansowej¹¹ na proces całościowej sprawozdawczości oraz uwzględniając wskazania płynące z koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, można wskazać 4 filary owego procesu¹²:

– zakres i charakter ujawnianych informacji – zasady odnoszące się do tej kwestii to: kompletność, istotność i dokładność informacji,

– jakość ujawnianych informacji – podstawowymi cechami jakościowymi informacji są: zrozumiałość, przydatność, wiarygodność (jest ona warunkowana: neutralnością, wiernym odzwierciedleniem, nadrzędnością treści nad formą, ostrożnością i kompletnością) i porównywalność,

– dostarczenie informacji – informacje winny być dostarczone terminowo (zapewniając ich aktualność), z określoną regularnością; prezentacja informacji powinna zapewnić ich klarowność i dostępność (co dotyczy m. in. miejsca i formy udostępnienia raportów),

– stałe i ciągłe zarządzanie procesem informowania – przyjętymi zasadami są w tym zakresie: integracja systemów i ciągłe usprawnianie.

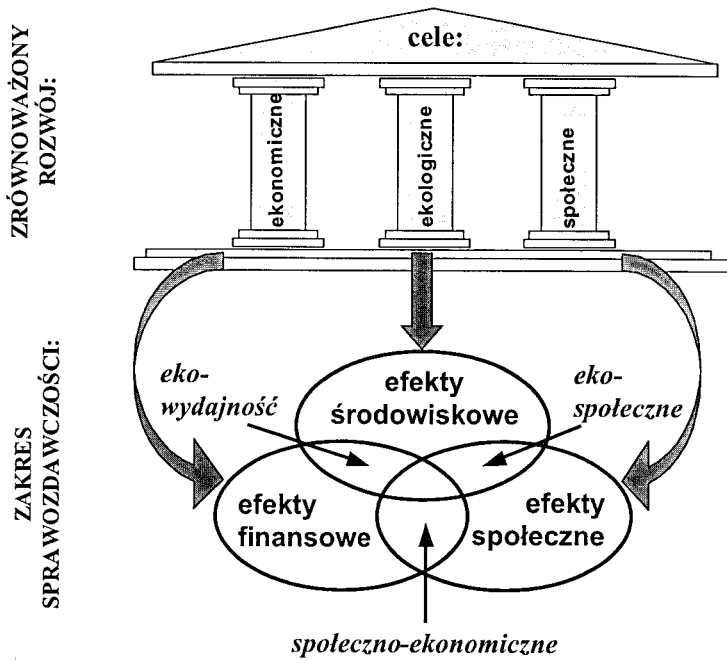
Uwzględniając postulaty stawiane względem sprawozdawczości według koncepcji zrównoważonego rozwoju, propozycje zawartości informacyjnej raportów przedsiębiorstw (będące bądź to ogólnymi ramami raportowania, bądź to propozycjami kierowanymi do przedsiębiorstw z określonych sektorów) opracowywane są zarówno przez organizacje środowiskowe i nieformalne inicjatywy¹³, jak i ciała regulacyjne państw i związków państw¹⁴. Zasady tworzenia sprawozdań według koncepcji zrównoważonego rozwoju prezentuje rys. 1, a przykładowy zakres raportu przedstawia tab. 2.

¹¹ International Accounting Standards Committee, *Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements*, IASB, London 1989.

¹² Porównaj: GRI, *Sustainability Reporting Guidelines*, Global Reporting Initiative, 2002 oraz Institute of Social and Ethical AccountAbility, *AccountAbility 1000 (AA1000) Framework...*

¹³ Np.: FEE, *Towards A Generally Accepted Framework For Environmental Reporting*; *Fédération des Experts Comptables Européens*, Bruxelles 2000; Business Reporting Research Project, *Improving Business Reporting: Insights into Enhancing Voluntary Disclosures*, FASB, 2001; GRI, *Sustainability Reporting Guidelines*, Global Reporting Initiative, 2002; Institute of Social and Ethical AccountAbility, *AccountAbility 1000 (AA1000) Framework...*

¹⁴ Np.: European Commission, *A Framework for Indicators for the Economic and Social Dimensions of Sustainable Agriculture and Rural Development*, EC, Bruxelles 2001; United Nations, *Indicators of Sustainable Development: Framework and Methodologies*, New York 2001; United Nations Economic Commission for Europe, *Convention on Access Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters*, UNECE, Aarhus, 1998.

Rys. 1. Tworzenie sprawozdań wg koncepcji zrównoważonego rozwoju
 Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 2

Zakres sprawozdawczości w koncepcji zrównoważonego rozwoju

Wymiar	Kategoria	Aspekt
1	2	3
Ekonomiczny	bezpośredni wpływ ekonomiczny	klienci dostawcy pracownicy kapitałodawcy sektor publiczny
Środowiskowy	środowisko naturalne	surowce energia woda bio-różnorodność emisja, ścieki, odpady dostawcy produkty i usługi zgodność z przepisami i normami transport ogólnie

Tabela 2 (cd.)

1	2	3
Socjalny	zatrudnienie i warunki pracy	zatrudnienie relacje kierownictwa i pracowników zdrowie i bezpieczeństwo szkolenia i edukacja różnorodność i możliwości
	prawa człowieka	strategia i zarządzanie brak dyskryminacji swoboda stowarzyszania się praca świadczona przez dzieci praca przymusowa praktyki dyscyplinarne praktyki w zakresie zabezpieczenia i bezpieczeństwa prawa miejscowe
	społeczeństwo	społeczność łapówkarstwo i korupcja kwestie polityczne konkurencja i cenotwórstwo
	odpowiedzialność produktu	zdrowie i bezpieczeństwo klientów produkty i usługi reklama poszanowanie prywatności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *GRI, Sustainability Reporting Guidelines, Global Reporting Initiative, 2002*.

Wymiar ekologiczny dodatkowej sprawozdawczości przedsiębiorstw jest najszerszej opisany w literaturze, doczekał się także oficjalnych stanowisk i publikacji organów regulacyjnych i organizacji środowiskowych. Jako przykłady podać tu należy dokumenty opracowane przez Europejską Federację Ekspertów Rachunkowości – FEE¹⁵, a nade wszystko tzw. konwencję z Aarhus¹⁶, ustanawiającą – w celu „przyczynienia się do ochrony prawa każdej osoby – z obecnego oraz przyszłych pokoleń – do życia w środowisku odpowiednim dla jej zdrowia i pomyślności” – prawo dostępu do informacji w sprawach dotyczących środowiska naturalnego. Tak zwana rachunkowość środowiskowa lub zielona rachunkowość jest prężnie rozwijającym się nurtem współczesnej rachunkowości¹⁷. Prowadzone badania wskazują, iż perspektywa

¹⁵ FEE, *Towards A Generally Accepted Framework...*

¹⁶ United Nations Economic Commission for Europe, *Convention on Access Information...*

¹⁷ Szerzej na temat celów i organizacji rachunkowości środowiskowej oraz zakresu sprawozdawczości ekologicznej – por. np. M. Marcinkowska, *Wpływ przedsiębiorstw na*

ekologiczna jest najczęściej ujawnianym obszarem w dobrowolnych raportach przedsiębiorstw¹⁸.

Dobrowolne ujawnienia wciąż jeszcze nie są szeroko rozpowszechnioną inicjatywą; wśród najczęściej przedkładanych dodatkowych raportów znajdują się¹⁹:

– raporty środowiskowe (ekologiczne) – zawierają informacje na temat wpływu spółki na środowisko naturalne, w tym m. in. ujawniane są dane nt. poziomu emisji szkodliwych substancji, zużycia energii i wody, wytwarzanych odpadów, recyklingu, wypadków przy pracy powodujących zagrożenie ekologiczne itp.; prezentowana jest polityka przedsiębiorstwa w zakresie ekologii i prowadzone działania edukacyjne i sponsoring. Warto podkreślić, że raporty takie są sporządzane nie tylko przez te przedsiębiorstwa, których profil działalności sugeruje bardzo istotny wpływ na środowisko naturalne (np. Shell, Statoil, Philips), ale i inne spółki (np. UniCredito Italiano, Skandia);

– raporty dotyczące kapitału intelektualnego – zawierają informacje na temat niematerialnych zasobów przedsiębiorstw (m. in. kapitału ludzkiego, badań i rozwoju, klientów, organizacji itp.); przykładami są tu narzędzia takie jak: Navigator (Skandia), Monitor Aktywów Niematerialnych (Celemi, WM-Data, PLS Consult) oraz raporty dotyczące pojedynczych kwestii (np. zasobów ludzkich – Telia AB, wartości klientów – i2 itp.);

– raporty socjalne – zawierają informacje na temat pracowników przedsiębiorstwa oraz jego wewnętrznej organizacji, prezentację misji spółki oraz jej polityki zasobów ludzkich (w tym procedury związane z ochroną zdrowia i bezpieczeństwem pracy); zawarte są podstawowe dane dotyczące liczby pracowników (w rozbiciu na płeć, wiek, rozmieszczenie geograficzne) oraz stażu pracy w poszczególnych grupach pracowniczych, dane na temat rotacji pracowników (z podaniem przyczyn utraty i sposobów pozyskania nowych pracowników) i absencji (przykładowymi spółkami publikującymi taki raport są: Grupa UniCredito Italiano, Statoil, Shell, Telia AB).

Do prowadzenia bardziej otwartej polityki informacyjnej zachęca szereg gremiów związanych z regulatorami finansowymi i giełdowymi, środowiskami

środowisko naturalne, „Zeszyty Teoretyczne RN SKwP” 1999, nr 50; eadem, *Environmental Reporting – Necessary Disclosures*, [w:] *Environmental Economics, Policy and International Environmental Relations: Focus on Visegrad Group Countries*, red. P. Sauer, Nakładatelství a vydavatelství litomyUBelského semináře, Praga 2002.

¹⁸ Patrz np. KPMG, *International Survey of Environmental Reporting*, London 1996; Environ, *Report on a Survey of Environmental Reporting Costs and Benefits*, www.uk.environcorp.com, 2001.

¹⁹ Szerzej na ten temat: M. Marcinkowska, *Polityka informacyjna przedsiębiorstw – zakres dobrowolnych ujawnień*, [w:] *III Konferencja Naukowa „Rynek finansowy. Instytucje, narzędzia, strategie”*, Kazimierz Dolny, wrzesień 2002.

rachunkowców i wreszcie sami inwestorzy. Argumentuje się, że rozszerzenie zakresu ujawnień przynosi szereg korzyści. Wymienia się tu²⁰: niższy średni koszt kapitału, mniejszą chwiejność kursów akcji, wyższą wartość akcji, zwiększoną wiarygodność i polepszenie relacji inwestorskich, zwiększoną wiarygodność zarządu, dostęp do bardziej płynnych rynków o mniejszych zmianach cen między transakcjami, prawdopodobieństwo podejmowania lepszych decyzji inwestycyjnych, zwiększenie liczby długoterminowych (nie spekulacyjnych) inwestorów, mniejsze niebezpieczeństwo procesów sądowych o podanie nieodpowiednich informacji i lepszą ochronę przed takimi procesami. Zauważa się również, że istnieje szereg korzyści, jakie potencjalnie odniesie cała gospodarka: bardziej efektywna alokacja kapitału, efekt inwestycyjny niższego kosztu kapitału, bardziej płynne rynki kapitałowe.

Bardzo często zdarza się wszakże, że przedsiębiorstwa celowo zawężają zakres ujawnianych informacji, w obawie o ochronę tajemnicy handlowej, osłabienie swej pozycji konkurencyjnej itp. Tymczasem podkreśla się, że wąski zakres ujawnień niesie za sobą szereg negatywnych skutków. Podstawowe z nich to²¹: ryzyko *insider trading*, wyższy koszt kapitału, niewłaściwa alokacja kapitału, zniekształcenie informacji o prawdziwej wartości i wkładzie „pracowników wiedzy”, zwiększona zmienność cen akcji.

Oczywistym problemem podnoszonym przez sceptyków, dostrzeganym również przez zwolenników szerszego podejścia do sprawozdawczości przedsiębiorstw, jest kwestia wiarygodności raportów. Wśród możliwych środków ochrony przed nieuczciwością w tym zakresie wymienia się²²: poddawanie raportów badaniu przez niezależnych audytorów, określenie oficjalnych standardów i interpretacji, edukacja, czy wreszcie nadzór. Podkreśla się tu również rolę dyscypliny rynkowej, uzupełniającej funkcjonowanie organów nadzorujących przedsiębiorstwa i rynki finansowe. Nie bez znaczenia jest także potrzeba akcentowania zagadnień etycznych. W procesie edukacji, kształcenia zawodowego, certyfikacji i okresowych przeglądów kwalifikacji, znacznie większą uwagę winno poświęcać się zagadnieniom etyki zawodowej.

²⁰ FASB, *Improving Business Reporting: Insights into Enhancing Voluntary Disclosures*, Steering Committee Report Business Reporting Research Project, FASB, 2001; Business Reporting Research Project, *Improving Business Reporting: Insights into Enhancing Voluntary Disclosures*, FASB, 2001.

²¹ M. Gaved, *Closing the Communication Gap*, ICAEW, London 1997; Ch. Leadbetter, *New Measures for the New Economy, A Discussion Paper for the Institute of Chartered Accountants in England and Wales*; Centre for Business Performance, ICAEW, London 2000.

²² M. Marcinkowska, *Neutralność w rachunkowości, czyli o dziedzinie, w której kreatywność nie budzi zachwyty*, [w:] IX Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie organizacjami gospodarczymi w przyszłości”, PŁ, Łódź, grudzień 2002.

Monika Marcinkowska

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY – IMPACT ON THE CONTENT OF ANNUAL REPORTS

The paper outlines the idea of corporate social responsibility, which stresses the role that company has to perform within the society. This idea is being propagated as “stakeholder capitalism”. The stakeholders of a company – being very wide group of organizations and individuals – have influence on company’s actions and are influenced by the activities undertaken by a firm. The “stakeholder value” and the “shareholder value” concepts are outlined.

The main issue of the paper is the influence of corporate social responsibility concept on company reporting. The triple-dimensional framework of reporting is presented, underlining the necessity of corporate disclosure on financial, environmental and social aspects. The scope of what citizen is entitled to know about company performance is addressed. The examples of reports within the sustainable development concept are discussed.